

minjajo veliki teden na trpljenje našega odrešenika Jezusa Kristusa, kateri je za nas trpel, na križu umrl, bil v grob položen in potem iz groba vstal. V znak žalosti in v spomin na Jezusovo trpljenje zavežejo na veliki četrtek zvonove in iz zvonika se oglašajo žalostni glas raglje. Ko slišite iste dneve žalostni glas raglje mesto veselega zvonjenja, spominjajte se trpljenja Jezusa Kristusa, hodite pridno v cerkev in pobožno molite.

Sirota Rozika.

(Pripovedka.)

V velikih mestih, kjer je veliko bogastva, še več pa revščine, prodajajo otroci ubogih staršev razne reči, da si zaslužijo kaj denarja.

Bila je huda zima in že se je mračilo, ko je šla Rozika bosa in gologlava po cesti. Imela je pač šlape na nogah, ko je šla od doma, a kaj ji je to koristilo! Bile so ji prevelike in ko se hoče ogniti vozu, izgubi eno, drugo ji pa odnese poreden deček.

Ker je bosa in ker je zelo mrzlo, zebe ubogo Roziko. Nogi postaneta že rdeči in višnjevi od mraza. V pletenici ima razne igrače, kot raglje, konjičke i. t. d., kakor tudi več škatljic žveplenk na prodaj. Ves dan že blodi po mestu, pa nič ne proda. Zaradi tega in ker je izgubila šlape, se boji iti domov. Nikdo jo nima doma rad, vse jo suje, imela je namreč mačevo.

Od mraza vsa otrpnela se vsede v kot dveh hiš. Nogi potegne pod krilce, a zebe jo še bolj. Tudi roke ima že vse trde od mraza. Oh! Ena žveplenica bi jo gotovo nekoliko ogrela, ko bi si jo le upala užgati. Eno vzame, jo potegne in „rrr!“ kako to lepo gori! Res si roki nekoliko ogreje, ko si pa hoče še nogi ogreti, ugasne žveplenica in Rozika sedi zopet v temi.

Prižge drugo, tretjo ter sanja pri tem o topli sobi, pečenki in drugo. Slednjič vidi celo v blišči plamena svojo mamico, katera jo je zelo rada imela.

„Mama“, vsklikne uboga Rozika, „vzemite me seboj!“ Mamica se vsa sveti in še nikdar ni bila tako lepa in tako velika. Zdaj vzame Roziko v svoje naročje in v srčnem veselju zleti kvišku. Rozika ne čuti več mraza, ne lakote, ne strahu — bila je pri Bogu.

Drugi dan dobé siroto Roziko z rdečimi lici in smehljajočim obrazom — mrtvo in zmrznjeno. Poleg nje pa dobé pogorele žveplenice. Hotela se je ogreti, rekli so ljudje. Nihče pa ni vedel, kako sladko je sanjala uboga deklica. —

Roziki so umrli-mati; dobila je mačevo. Pretrpela je veliko hudega na svetu. Mraz, lakota in tepež je bilo pri njej nekaj vsakdanjega. Vendar je ostala pridna, poštena in pobožna ter se spominjala lepih naukov svoje ljube matere, katera jo je zelo ljubila. Zmrznila je na cesti, vendar pri tem ni nič trpela, ampak v lepih sanjah je šla k Bogu, zakaj:

Mladine najlepša lepota je ta:
nedolžnost, ponižnost pa zlahtnost srca.

Na grobu mamice.

(Memoriranje.)

Pojdi, pojdi dete,	Išči med grobovi,
kamor žene te srce,	išči tisto jamico,
pojdi tja na božjo njivo,	ki zagrebela je prezgodaj
ker v grobovih mrtvi spé.	tvojo dobro mamico.

Tam poklekni k grobu,
toči, toči mi solzé,
da izjokaš se pri mami
in utolažiš si gorje.

Ona te bo čula,
gledala z nebes na té,
za-te bo Boga prosila,
posušila ti solzé.

Potlej roki skleni,
moli za-se in za njo,
da, ko tebe smrt poseče,
prideš k mamici v nebo.

„Angeljček“.

Sirota.

(Memoriranje.)

Nebo zakriva črn oblak
in moje srce — toge mrak.
Nikogar ni, nikogar ni,
ki naj mi lice razvedri.

Oh, ateja in mamico
zagrebli so mi v jamico;
nikogar ni, nikogar ni,
ki naj mi lice razvedri.

Od doma so odgnali me,
po svetu so poslali me. —
Nikogar ni, nikogar ni,
ki naj mi lice razvedri.

„Angeljček“.

Iskanje glasu itd. — kakor pri prejšnjih vajah.

Pismena vaja. Iz besed, ki se nahajajo v Abecedniku, se snujejo stavki in zapišejo: rama me boli = ra-ma — —; rana ura, zlata ura = rana ura, — ura; narava je lepa = narava — — i. t. d.

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Druga nemška vadnica za slovenske občne ljudske šole. Spisala H. Schreiner, ravnatelj, in dr. J. Bezjak, profesor na c. kr. učiteljski šoli v Mariboru. Velja vezana 1 K 60 vinarjev. Na Dunaju. V cesarsko-kraljevi zalogi šolskih knjig. 1899. Str. 338. — To je torej nadaljevanje „Prve nemške vadnice“, ki sta jo spisala ista pisatelj, in o kateri smo svoj čas obširneje izpregovorili. Le-te „Druge vadnice“ prilična obilnost izvira odtod, ker je nje gradivo proračunjeno za dve šolski leti ter zategadelj razpada na dva oddelka, izmed katerih ima vsak svoj slovarček, a vrhutega je dodejan na koncu knjige alfabetski slovarček.

Kako razborito sta uredila pisatelja knjigo, prav po Komenskega vzoru (prim. „Orbis pictus“!) pouk v tujščini družec z nazornim poukom na podlagi „Stenskih slik“, ki jih je izdal Jansky v Taboru, kako sta sestavila prvi del iz osmih, drugi del iz desetih takih slik („Garten und Feld“, „das Dorf“, „der Garten im Sommer“ itd.), in kako vsaka izmed teh slik zopet razpada v tri oddelke, namreč a) nazorni pouk, b) slovnico, c) berila — o vsem tem kakor tudi o metodiškem razpravljanju nazornih slik, slovnice in beril nas poučujeta pisatelja sama v brošurici: „Anleitung zum Gebrauche des Zweiten deutschen Übungsbuches für slovenische allgemeine Volksschulen“. Preis broschiert 40 h. Wien. Kaiserlich-königlicher Schulbuchverlag. 1899. Str. 27. To knjižico bi morali po našem mnenju šolski nadzorniki in voditelji onim učiteljem, ki bodo po „Vadnici“ poučevali, ne le priporočati, ampak jim jo naravnost intimirati; kajti v rokah nekega ali zlovoljnega učitelja seveda tudi inženiozno učilo Schreinerjevo-Bezjakovo ne bi imelo zaželjenega uspeha, kakor je ni metode na svetu, ki se po zlovoljnemu in zagovednemu ne bi dala patvoriti v karikaturno spako. In baš analitiška metoda, ki sta jo Schreiner in Bezjak tako lepo izkoristila za nemški pouk na naših ljudskih šolah, dasi je edino pametna in uspešna pri jezikovnem pouku, in dasi so bili vsi imenitni pedagogi vseh časov nje pristaši, ima vključ vsemu temu toliko očitih in prikritih, deloma zlovoljnih, deloma nerazsodnih nasprotnikov, da jo je treba nekaterim, ki jo mrže zlasti iz komodnosti, kar naravnost oktroirati. — Te dni je na

neki učiteljski konferenci na Štajerskem poročal nekdo o „Prvi vadnici“ ter trdil, da jo bo treba po njegovi izkušnji še temeljito predelati, češ, da Schreiner in Bezjak sta pač dobra pedagoga, pa malo praktična učitelja. Prav bi bilo, da bi se nasproti takim neugodnim, po našem mnenju neupravičenim glasovom pojavili drugi ugodni glasovi, ki bi se takisto opirali na prakso; praksa proti praksi! Ne rečemo, da bi bili „Vadnici“ brez hib; a vse te hibe — mi poznamo knjigo precej natančno — se ne dostajajo bistva in celega načrta, ampak so zgolj postranske ter se po temeljiti izkušnji lahko odpravijo pri drugem natisku; ali greh bi bilo radi njih obsojati celo delo. Onemu nevšečnemu referentu pa mi pravimo: Najboljša knjiga je v rokah nespretnikov in nevoljnikov topo orodje, a spreten in vnet učitelj doseže vspehov tudi s prilično slabo knjigo; vsekakor pa sta Schreinerjevi-Bezjakovi „Vadnici“ doslej daleko najboljši knjigi te vrste, in ako nam je že nemščina neizogibna liki izvorni greh, potem je že vendar bolj umestna naravna analitiška metoda, ki obeta vsaj nekaj uspeha, nego pa duhomorna gramatiška metoda, ki je seveda komodnim, malomarnim učiteljem najboljšo sredstvo za formalno (?) izobraževanje ter disciplinarno kročenje nebrzdane mladine.

„Lj. Zv.“

Vestnik.

Cesarjev rojstni dan se je praznoval v Ljubljani, kakor po celi monarhiji, prav slovesno. Strelji z grada so naznanjali, da je napočil 69. rojstni dan Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Po vseh cerkvah naše ljube domovine so se darovale sv. maše, pri katerih smo udani podložniki goreče molili k Vsemogočnemu, da bi nam ohranil premodrega Vladarja še mnogo let na krmilu naše drage in lepe Avstrije.

Tudi slovensko učiteljstvo, ki je bilo in bo tudi vedno zvesto in vdano presvetlemu Vladarju, ni zaostalo v molitvah za drugimi podložniki ter je ponovilo trdni sklep, da bo vedno in pri vsaki priliki vcepljalo in gojilo v nedolžnih srcih izročene mu mladine čut domovinske ljubezni ter vdanosti in zvestobe do slavne hiše Habsburške.

Povodom praznovanja Najvišjega rojstnega dne Nj. c. in kr. Apostolskega Veličanstva je bil dne 17. velkega srpana pri Nj. Prevzvišenosti gospodu deželnemu predsedniku baronu Heinu supé, katerega so se udeležili vsi tu bivajoči prvi dostojanstveniki. Med supéjem je svirala vojaška godba. Gospod deželni predsednik baron Hein je izrekel pri tej priliki na cesarja to-le krasno napitnico:

Visokocenjeni gospodje!

„Ko bode jutri vshajajoče solnce pozlatilo s svojimi prvimi žarki vrhunce gora, bodo oznanjevali strelji iz topov, da se je povrnil zopet dan, ko je pred 69. leti zagledal tisti cesarski princ luč sveta, ki je bil poklican v zgodnji mladosti prevzeti naše skrbi vladarstva in ki še nad petdeset let vodi usodo Avstrije.“

Ni je dežele v tej širni državi, ni ga mesta in ne vasi, v kateri bi se ta dan veselo ne pozdravljalo in ne slovesno praznovalo; iz vseh katedral, iz vseh vaških cerkva, da celo iz najoddaljeneše kočje plamti ta dan goreča molitev do nebes, da bi se dopadlo Bogu Vsemogočnemu, varovati in ohraniti še mnogo let življenje Nj. Veličanstva, našega presvetlega gospodarja in cesarja. Njegovi prevzvišeni osebi so vdani vsi narodi in stanovi v državi z enako ljubeznijo in spoštovanjem in prav današnji čas, ko si žal ti narodi v nezapopadljivi zaskrbljenosti tako močno nasprotujejo ter na ta način omajujejo temelj države, v kateri imajo vsi že stoletja varno zavetje, prav ta čas tvori ta vsem skupna ljubezen in spoštovanje za našega cesarja in zvesta vdanost do presvete vladarske hiše najtrdnjšo vez, ki vzdržuje temelj in ga bode tudi vedno vzdrževala, zakaj:

„S Habsburškim bo tronom vedno
Sreča trdna Avstrije.“

Mi vsi, ki smo se sešli v predpraznik tega dneva, smo prešinjeni s temi čutili zveste vdanosti in spoštovanja in zakličemo zato iz polnega srca: Bog ohrani našega cesarja, Njega, ki je nada svojih narodov, najtrdnjša opora Svojeja cesarstva!“

Krasne besede, ki so prihajale iz srca, so segle zopet v srce vsem prisotnim in segle bodo gotovo tudi vsem onim, ki bodo čitali to napitnico in v ta namen jo priobčujemo.

Učiteljski konvikt: Učiteljska konferencija v Radovljici 7·70 gld.; g. M. Novak v Trojanah nabrala 4 gld.; gđc. Nina Rott, učiteljica v Stari cerkvi na Kočevskem 1 gld.; g. Al. Luznik, učitelj na Vrhniku, 2 gld.

Osobne vesti. Imenovan je učitelj g. J. Zupančič v Kolovratu za nadučitelja v Št. Vidu pri Žilcah; učitelj g. Fr. Punčuh na Slapu je premeščen v Vipavo; učitelj g. Ivo Trošt na Razdrtem gre na Slap. Začasni učiteljici gđc. M. Rupnik v Leskovcu in gđc. Ivana Nagu na Vačah sta postali definitivni na svojih mestih; začasna učiteljica v Trnovem gđc. M. Carnelli je imenovana za stalno učiteljico v Hrenovcah. Upokojen je nadučitelj v Doleji vasi g. J. Ozimek.

Katalog des k. k. Schulbücher-Verlages za tekoče leto je izšel dne 15. mal. srpana na Dunaju.

Tretja mestna šola. Slavni mestni šolski svet ljubljanski je sklenil, naprositi visoki deželni šolski svet, da ustanovi eno nadučiteljsko in štiri učiteljska mesta za tretjo mestno šolo. Kadar se bo izselila slovenska osemrazredna dekliška šola v novo šolsko poslopje pri sv. Jakobu, se namerava nastaniti tretjo deško šolo v tem poslopu na Vrtači.

Premembe pri učiteljstvu na Goriškem. Imenovan je učitelj g. Alojzij Vrč v Hruševljah za nadučitelja v Kanalu. Učitelj g. Jožef Čopi v Cerovem za definitivnega nadučitelja na istem mestu. Učitelj g. Francišek Cícero v Lokovcu za učitelja v Batah. Učitelj g. Anton Médeot v Tržiču za nadučitelja v Ločniku. Gđc. Olga Vodopivec učiteljica v Št. Andreži kot taka v Miren in gđc. Jožefa Jug suplentinja v Sovodnjah kot definitivna učiteljica na istem mestu.

Imenik. Začetkom tega meseca bode izšel v zalogi tiskarja g. R. Šeberja v Postojini Primožičev „Ročni katalog“, ki bode prinesel poleg našega osebnega statusa tudi imenik slovenskih šol in učiteljstva na Kranjskem, Štajarskem in Primorskem. Cena mu bode nizka. Nadejamo se, da bode učiteljstvo radostno seglo po njem.

Naznanilo. Zaradi maše zadušnice po pokojni cesarici Elizabeti, ki jo je zaukazal za šolsko mladino deželni šolski svet za Primorsko, na dan 9. kimavca t. l., morali smo XI. skupščino „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ preložiti na 10. in 11. dan kimavca t. l.

Upradni odbor.

Edino zalogo Hardtmuthovih svinčnikov v korist družbi sv. Cirila in Metoda in učiteljskemu konviktu ima Ivan Bonač, trgovec v Ljubljani. Ker je cena nizka, blago izborna, a obenem v korist družbi sv. Cirila in Metoda in učiteljskemu konviktu, naj vsak učitelj zahteva povsodi v trgovinah, ali pa naroči direktno pri zgoraj omenjeni firmi te svinčnike. Cene so po 1—7 kr., gospodom učiteljem in trgovcem primeren rabat. Opozarjamo na inserat.

Poziv! V slovenskem knjigotrštvu smo doslej jako občutljivo pogrešali obširnega seznamka onih slovenskih knjig in muzikalij, ki so še v knjigotržnem prometu.

Ta nedostatek občuti posebno kupujoče občinstvo, ki dostikrat ne ve, dobiva li se ta ali ona knjiga še ali ne, kje in po kateri ceni.

Zlasti velja to o spisih, ki so jih založili bodisi gg. pisatelji sami ali pa drugi zasebni založniki. Da se temu nedostatku odpomore, sklenil sem izdati kolikor mogoče popoln seznamek slovenskih knjig in muzikalij ter v to svrhu uljudno prosim vse gg. pisatelje in privatne založnike, ne samo v interesu občeslovenske stvari, ampak